

Έτος 44ο

Αριθμός φύλλου 240

Απρίλιος - Μάιος -

Ιούνιος 2026

Βοσπόρου 39 Ν. Ιωνία

Τ.Κ. 14234

Τηλ.: 210-2758138

Κιν.: 6975545639

Ο ΙΝΑΧΟΣ

Τρίμηνη έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μαμαριωτών Φθιώτιδας

Νέα από τα Μάρμαρα

Μάρμαρα σελ. 1-2-3-4

Ιστοσελίδα του Συλλόγου www.marmaraseliani.gr

Καλό Καλοκαίρι

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μαμαριωτών
εύχεται στους αναγνώστες
του "ΙΝΑΧΟΥ" καλές διακοπές
και καλή αντάμωση στο χωριό μας

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2026

Αγαπητές συγχωριανές και αγαπητοί συγχωριανοί,

Για άλλη μια χρονιά θα συναντηθούμε τον Αύγουστο στο χωριό και θα μοιραστούμε στιγμές ψυχαγωγίας, επιμόρφωσης και δημιουργικότητας.

Στο πλαίσιο των φετινών καλοκαιρινών πολιτιστικών εκδηλώσεων επανέρχεται η έκθεση ζωγραφικής με έργα συγχωριανών μας ζωγράφων, μεταφέρεται η έκθεση θιβλίου στον εξωτερικό χώρο του σχολείου ώστε να είναι εύκολα προσβάσιμη σε όλους και προστίθενται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων μια βραδιά με ερωτήσεις γνώσεων και μια ομιλία για την Ασκληπιακή Θεραπευτική. Η βραδιά ντίσκο θα πραγματοποιηθεί επίσης και φέτος. Φυσικά δεν θα λείπουν και οι εκδηλώσεις για τους μικρούς μας φίλους όπως οι παιδικοί αθλητικοί αγώνες, κουκλοθέατρο καθώς και μαθήματα/παιχνίδι ρομποτικής. Και σιγά-σιγά θα ολοκληρωθούν οι εκδηλώσεις μας με την βραδιά παραδοσιακής πίτας στις 21/8 και τον εκκλησιασμό με το τσιπρολούκουμο στις 23/8.

Η παρουσία σας θα μας δώσει μεγάλη χαρά και δύναμη να συνεχίσουμε.

10.8 Δευτέρα

- Κουκλοθέατρο για τα μικρά παιδιά του χωριού μας.

11.8 Τρίτη

- Παιδικοί αθλητικοί αγώνες στο προαύλιο της εκκλησίας.

11.8 - 23.8

- Έκθεση ζωγραφικής στην αίθουσα του σχολείου.

11.8 - 23.8

- Έκθεση βιβλίου στον εξωτερικό χώρο του σχολείου.

11.8 - 20.8

- Πρωινά μαθήματα ρομποτικής από την συγχωριανή μας Χριστίνα Λάμπρου-Ζώη.

12.8 Τετάρτη

- Συμμετοχή της ποδοσφαιρικής ομάδας του χωριού μας στο τουρνουά ποδοσφαίρου στη Δάφνη.

13.8 Πέμπτη

- Καλοκαιρινή συνέλευση.

14.8 Παρασκευή

- Ασκληπιαία-Αμφιάραια.

Από την αρχαία θεραπευτική τέχνη στη σημερινή ιατρική επιστήμη. Παρουσίαση Βάσω Ανδρεοπούλου.

16.8 Κυριακή

- Πάρτυ νεολαίας.

17.8 Δευτέρα

- Βραδιά disco.

18.8 Τρίτη

- Κουίζ γνώσεων.

19.8 Τετάρτη

- Θεατρική παράσταση. Το ΘΕΣΜΑ θα μας παρουσιάσει τη θεατρική παράσταση "Το αταίριαστο ζευγάρι" του Νηλ Σάιμον.

21.8 Παρασκευή

- Βραδιά παραδοσιακής πίτας με ζωντανή μουσική. Στο τραγούδι Κ. Κατσίγιαννη.

23.8 Κυριακή

- Θρησκευτική πανήγυρις, κέρασμα τσιπρολούκουμου στο προαύλιο της εκκλησίας. Το Δ.Σ.

204 χρόνια από την Μάχη της Σέλιανης: Ιούνιος 1822

200 χρόνια μνήμης από την Έξοδο του Μεσολογγίου

Τα 200 χρόνια από την Έξοδο του Μεσολογγίου τίμησε φέτος για άλλη μια χρονιά ο Πολιτιστικός Σύλλογός μας.

Η Έξοδος αποτελεί μία διαχρονική μαρτυρία του ανθρώπινου μεγαλείου απέναντι στην απόγνωση, της ελευθερίας απέναντι στην υποταγή. Στην σιωπηρή πομπή συμμετείχαν μέλη και φίλοι του Συλλόγου, τους οποίους ευχαριστούμε για τη συμμετοχή τους σε αυτό το ιστορικό μνημόσυνο.

Μετά την πομπή, επισκεφτήκαμε το Ξενοκράτειο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου εκτίθεται ο εμβληματικός πίνακας του Ντελακρουά "η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου" που ταξίδεψε από το Μουσείο Καλών Τεχνών του Μπορντώ. Στη συνέχεια μεταβήκαμε στην πόλη της Ναυπάκτου και αργά το βράδυ επιστρέψαμε στην Αθήνα, κρατώντας για άλλη μια χρονιά ανοιχτή τη μυστική ρωγμή της μνήμης.

Πανελλήνια και παγκόσμια διάκριση στην ομάδα ρομποτικής που συμμετέχει η Χριστίνα-Μαρία Ζώη

Με χαρά η συγχωριανή μας **Χριστίνα-Μαρία Ζώη**, κόρη της Βάσως Λάμπρου, μέλος της ομάδας FTC Viohalco Technologies, παρουσίασε το θαυμαστό κόσμο της εκπαιδευτικής ρομποτικής STEM, σε μικρούς

Συνέχεια στη σελ. 3

Από τις πιο σκληρές και εξοντωτικές σκηνές, αποκλειστικότητα και αυτές των γυναικών, ποτέ των ανδρών, ήταν οι μεγάλες «ζαλίγκες» (= τα δέματα από ξύλα, κλαριά και γεωργικά προϊόντα που κουβαλούσαν, φορτωμένες στην πλάτη τους). Την εικόνα περιγράφει χαρακτηριστικά ο λογοτέχνης Ανδρέας Καρκαβίτσας:

Συνέχεια στη σελ. 2

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΡΜΑΡΙΩΤΩΝ

ΑΡΙΘ. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 067/296006-08

IBAN: GR 78 0110 0670 0000 0672 9600 608

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

• Ο **Νικόλαος Κινικλής**, γιος της Μάχης Ανδρίτσου και η **Χρυσά-λένα Μπενέκου**, απέκτησαν στις 4-5-2026 το δεύτερο παιδί τους, **κοριτσάκι**.
Στους ευτυχείς γονείς, παππούδες, γιαγιάδες ευχόμαστε να τους ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Στις 4-5-2026 πέθανε στη Λαμία ο **Γεώργιος Κουρέλης** του Ταξιάρχη, ετών 86 και κηδεύτηκε στα Μάρμαρα.
• Πέθανε στην Ουγγαρία στις 28-5-2026 ο **Αποστόλης Κουφάκης** του Χαράλαμ-πους και κηδεύτηκε στις 19-6-2026 εκεί.
• Στις 14-6-2026 πέθανε στην Αθήνα ο **Αλέξανδρος Αναστασόπουλος**, σύζυγος Μαρίας Γρηγορίου Κουβαρά.
Στους οικείους τους εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Συνδρομές για σκοπούς Πολιτιστικού Συλλόγου (μέσω ΕΤΕ)

Σταύρου Χρήστος	30€	Παπακωνσταντίνου	
Αλαμπάνου Σπυριδούλα ..	30€	Θεοφάνης	50€
Κραβαρίτης Γιώργος	30€	Αλαμπάνου Δήμητρα	45€
Αγγελιοπούλου Χαρίκλεια		Λιαγκούρας Βασίλειος	35€
του Νικ.	30€	Κολοκυθάς Δημήτριος	50€
Γουβάλας Κωνσταντίνος		Μπούρα Ιωάννα και	
του Νικ.	35€	Μανιάτη Βασιλική	60€
Πιπερίγκος Κώστας	15€	Φλώρου Μαρία	15€
Αγγελόπουλος Σπύρος	35€	Ντάσιος Σπύρος	20€

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο προηγούμενο τεύχος του "ΙΝΑΧΟΥ" και στο σημειώμά μου για τον **Γιάννη** και τη **Μαρία Κουρέλη** στην αναφορά για την ώρα αναχώρησης του δρομολογίου του **Βασίλη Γουβάλα** η διατύπωση υπήρξε άστοχη, άδικη, ίσως και αγενής προς τον αείμνηστο **Βασίλη** με αποτέλεσμα να στεναχωρηθούν δικοί του άνθρωποι. Όπως διατυπώνεται στο κείμενο φαίνεται ως ο μόνος υπεύθυνος για όποιες καθυστερήσεις χωρίς να αναφέρονται λόγοι όπως η κατάσταση των δρόμων, οι καιρικές συνθήκες, πιθανή αναμονή επιβατών από άλλη συνοικία ή και άλλο χωριό κλπ. Ζητώ ταπεινά συγγνώμη.

Γιώργος Π. Μανίτας

Ο Επιτάφιος του χωριού μας

Η Αγρότισσα Γυναίκα στην Ορεινή Ρούμελη

Συνέχεια από τη σελ. 1

«Γυναίκες με ωραία αλλ' ανδρικά χαρακτηριστικά, γυμνόποδες, φέρουσai επί των νώτων δέματα ξύλου, άτινα και ημίνοι θα υπεγόγγυζον φορτωνόμενοι, ήρχοντο κύπτουσαι...». Η εικόνα της ζαλικωμένης γυναίκας μέχρι τη δεκαετία του 1970 ήταν μια πραγματικότητα. Σήμερα, ευτυχώς, η εξέλιξη της τεχνολογίας απάλλαξε τις γυναίκες από αυτήν τη βασανιστική μέθοδο μεταφοράς.

Κών/νος Ζήσιμος, Φιλόλογος

Σημ.: Απόσπασμα από το κεφάλαιο "Ως εργαζόμενη αγρότισσα".

Ο ΙΝΑΧΟΣ

Τρίμηνη έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μαρμαριωτών Φθιώτιδας

Νέα από τα Μάρμαρα

Τρίμηνη έκδοση

Ιδιοκτησία:

Πολιτιστικός Σύλλογος
Μαρμαριωτών Φθιώτιδας
τηλ.: 6975545639 - 210-2758138

Εκδότης - Διευθυντής:

Η Πρόεδρος του Συλλόγου
Βασιλική Νικ. Ανδρεοπούλου
τηλ.: 6975545639

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Για το Σύλλογο € 20

e-mail: andreopoulouvasiliki@gmail.com

www.marmaraseliani.gr

Για την εφημερίδα € 15

Εξωτερικού Ευρώπη € 30

Η.Π.Α. δολ. 50

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση

Εκτύπωση

Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες

Καρπούζη Αριστεά & Υιοί Ο.Ε.

Θεοδοσίου 23 Ιλιον

Τηλ.: 210-2619003 &

210-2619696

e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ως Πρόεδρος της Κοινότητας, αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές και ειλικρινείς μου ευχαριστίες προς τους κληρονόμους της **Κωνσταντίνας** και του **Ιωάννη Ανδρεόπουλου**, οι οποίοι με πνεύμα συνεργασίας, κατανόησης και προσφοράς προς το κοινό καλό, επέτρεψαν τη διάνοιξη νέου δρόμου μέσα από την ιδιοκτησία τους, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στον αναμεταδότη της ΕΡΤ στην Τσερπανόραχη.

Παράλληλα, εκφράζω την ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη της Κοινότητας προς τις αδελφές **Ευαγγελία** και **Ελένη Αλαμπάνου**, οι οποίες ανταποκρίθηκαν με την ίδια προθυμία και κοινωνική ευαισθησία, επιτρέποντας τη δημιουργία δρόμου μέσα από το οικοπέδο τους για την εξασφάλιση πρόσβασης στο υδραγωγείο του Πλατανιά.

Η στάση και η έμπρακτη στήριξη τους συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση δύο έργων

ζωτικής σημασίας για το χωριό μας. Χωρίς την κατανόηση και την καλή τους διάθεση, τα έργα αυτά δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν, στερώντας από την Κοινότητά μας σημαντικές υποδομές που έλειπαν για χρόνια και που εξυπηρετούν το σύνολο των κατοίκων.

Τέτοιες πράξεις ανιδιοτελούς προσφοράς και κοινωνικής ευθύνης αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση και αποδεικνύουν ότι, όταν υπάρχει συνεργασία και ενδιαφέρον για το κοινό συμφέρον, μπορούμε να πετυχαίνουμε σημαντικά πράγματα για τον τόπο μας.

Εκ μέρους όλων των Μαρμαριωτών, σας ευχαριστούμε θερμά.

Με εκτίμηση,
Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Μαρμάρων
ΛΑΜΠΡΟΣ Ιωάννης

Το Κλέφτικο Δημοτικό Τραγούδι

(Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο του "Ιναχου")

Η ΦΙΓΟΥΡΑ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Σε κάποια κλέφτικα τραγούδια εκφράζεται η υπερηφάνεια της μητέρας για τον γιο και τα κατορθώματά του. «*Τ' Ανδρούτσου η μάνα χαίρεται του Διάκου καμαρώνει*». Ωστόσο στα περισσότερα, κλέφτικα τραγούδια, η μάνα περιγράφεται ως τραγική φιγούρα. Τα συγγενικά πρόσωπα (μάνες, κόρες, γυναίκες) ήταν εκείνα που αναλάμβαναν τη δύσκολη δουλειά και κυρίως το μοιρολόι για το χαμό των αντρών. Η μητέρα που εκφράζει τη λύπη και την απελπισία για τον θάνατο του γιου της, αποτελεί την αφετηρία, αλλά και την κεντρική μορφή πολυάριθμων κλέφτικων τραγουδιών.

«*Πολλές μανούλες θλίβονται κι όλοι παρηγοριούνται, για να το πει στις Γιώργαινας της νεοπαντρεμένης να μην αλλάξει τα λαμπρά, φλουριά να μην κρεμάσει*

τον Γιώργη τον εσκότωσαν...»

Του Κίτσου:

«*Του Κίτσ' η μάνα θλίβεται, του Κίτσ' η μάνα κλαίει. Με το ποτάμι μάλωνε και το πετροβολούσε...*».

Της Κοντογιάνννας:

«*Το τι μαντάτα μου 'φερεις από τους καπετάνους;*
«*Πικρά μαντάτα σου 'φερα από τους καπετάνους,*
τον Νικολάκη πιάσανε, τον Κωνσταντή βαρέσαν!»
«*Πού 'σαι, μανούλα, πρόφτασε, πιάσε μου το κεφάλι,*
και δεσ' το μου σφιχτά-σφιχτά, για να μοιρολογήσω!
Και ποιον να κλάψω από τους δυο, ποιον να μοιρολογήσω;»

Οι δραματικές φιγούρες των γυναικών ακόμη και με την απουσία τους συμμετέχουν και σηματοδοτούν την εξέλιξη του αγώνα. Όπως και οι αρχαίες Σπαρτιάτισσες με τη φράση «*ή ταν ή επί τας*», έπαιζαν τον πιο απο-

φασιστικό ρόλο στην καλλιέργεια του Σπαρτιατικού προτύπου, έτσι κι εδώ έχουμε κάτι ανάλογο με την διαφορά ότι εδώ οι γυναίκες βιώνουν και τα αποτελέσματα της ανταρσίας που στις περισσότερες περιπτώσεις είναι τραγικά, καθώς έχουν να κάνουν μ' έναν βάρβαρο κατακτητή που δεν γνωρίζει από σεβασμό και μεταφέρει τις ποινές και τα αντίποινα στον άμαχο πληθυσμό. Στις περισσότερες περιπτώσεις δέχονται την αυθαιρεσία, τις ταπεινώσεις, τα βασανιστήρια που επιβάλλει η βάρβαρη συμπεριφορά του κατακτητή. Ακόμη, έχουμε ομηρίες των γυναικών και παιδιών πολλές φορές ή σκληρών αντιποίνων ή και δολοφονίες.

(«*Lieder der Griechen*»)
Γιάννης Γερογιάννης
Εκπαιδευτικός-Συγγραφέας

(Η συνέχεια στο επόμενο φύλλο του "Ιναχου")

Τι σημαίνει η φράση "χαιρέτα μου τον πλάτανο" και πώς συνδέεται με ένα αξιοθέατο της Αθήνας

Στην καρδιά της παλιάς Αθήνας, στην περιοχή της Πλάκας στη συμβολή της οδού Αιόλου με την Πελοπίδα, λίγα μόλις μέτρα από την Ρωμαϊκή Αγορά και τον Πύργο των Αέρηδων, στέκει μέχρι σήμερα ένα φαινομενικά ασήμαντο μνημείο: η **πύλη του Μεντρεσέ**. Για τους περισσότερους περαστικούς αποτελεί απλώς ένα ακόμη ιστορικό κατάλοιπο. Στην πραγματικότητα όμως, πρόκειται για έναν τόπο βαθιά σημαδωμένο από τη βία, τον εγκλεισμό και τον θάνατο που συνδέεται άμεσα με μία από τις πιο γνωστές φράσεις της νεοελληνικής γλώσσας: «**χαιρέτα μου τον πλάτανο**».

Οθωμανική περίοδος:

Ένα κέντρο

ισλαμικής παιδείας

Ο Μεντρεσές ιδρύθηκε το 1721, κατά την περίοδο της Οθωμανικής περιόδου στην Αθήνα, από τον Μεχμέτ Φαχρή. Ήταν ένα ισλαμικό ιεροσπουδαστήριο, ένα είδος ανώτερης σχολής όπου εκπαιδεύονταν μελλοντικοί ιμάμηδες και αξιωματούχοι της αυτοκρατορίας.

Οι σπουδαστές, οι λεγόμενοι «*Σοφτάδες*», διδάσκονταν θεολογία και ισλαμικό δίκαιο (με βάση το Κοράνι), φιλοσοφία και

γλώσσες όπως τα αραβικά, τα περσικά και τα τουρκικά.

Παράλληλα, ο χώρος λειτουργούσε και ως σημείο συγκέντρωσης των Οθωμανών αξιωματούχων της πόλης, γεγονός που του προσέδιδε και πολιτικό χαρακτήρα. Επίσης, εκεί συγκεντρώθηκαν οι αγάδες της περιούχης στο άκουσμα της ελληνικής επανάστασης του 1821.

Από σχολή σε φυλακή:

Η αλλαγή χρήσης

μετά την Επανάσταση

Μετά την ελληνική επανάσταση και την αποχώρηση των Οθωμανών, το κτίριο πέρασε στο νέο ελληνικό κράτος. Κατά τη βασιλεία του Όθωνα μετατράπηκε σε φυλακή, σηματοδοτώντας μια δραματική αλλαγή στον χαρακτήρα του χώρου. Ο Μεντρεσές έγινε τόπος κράτησης κατάδικων, χώρος εγκλεισμού πολιτικών αντιπάλων και σύμβολο καταστολής και αυταρχισμού. Εκεί φυλακίστηκε μεταξύ άλλων και ο **στρατηγός Μακρυγιάννης**, κατηγορούμενος για συνωμοσία κατά του Όθωνα.

Ο πλάτανος των εκτελέσεων:

ένα σύμβολο τρόμου

Στην αυλή της φυλακής βρισκόταν ένας πλάτανος, ο οποίος έμελλε να συνδεθεί άρρηκτα με

τον θάνατο. Σύμφωνα με την παράδοση, ο πλάτανος φυτεύτηκε από τον ληστή Μπίμπιση και απέκτησε δύο μεγάλα κλαδιά που χρησιμοποιούνταν για εκτελέσεις. Ο πλάτανος έγινε μισητό σύμβολο της φυλακής, τόσο που οι φυλακισμένοι έλεγαν ένα δίστιχο μεταξύ τους βλέποντάς τον: «*Ο πλάτανος του Μεντρεσέ έχει διπλόν τον κλώνο, ο ένας λέει ισόβια κι ο άλλος λαιμητόμο*». Ακόμη και ο ποιητής Αχιλλέας Παράσχος, που συνελήφθη και φυλακίστηκε στον Μεντρεσέ το 1861 είχε γράψει ποίημα για τον περίφημο πλάτανο.

Η γέννηση της φράσης

"χαιρέτα μου τον πλάτανο"

Η φράση που σήμερα χρησιμοποιείται ειρωνικά, έχει βαθιά τραγική προέλευση. Πρώην κρατούμενοι, περνώντας έξω από τη φυλακή, φώναζαν στους γνωστούς τους που βρίσκονταν μέσα «*να δώσουν χαιρετίσματα στον πλάτανο*», ως ένδειξη χαιρετισμού προς το θάνατο και σε όσους ήταν καταδικασμένοι να τον αντικρύσουν. Με τον χρόνο, η έκφραση απομακρύνθηκε από την αρχική της σημασία και κατέληξε να σημαίνει κάτι το ανέφικτο ή μάταιο.

Στέλλα Διακουμάκου
Πηγή: **ίντερνετ**

Πανελλήνια και παγκόσμια διάκριση στην ομάδα ρομποτικής που συμμετέχει η Χριστίνα-Μαρία Ζώη

Συνέχεια από τη σελ. 1

και μεγάλους που βρέθηκαν στο χωριό Μάρμαρα Φθιώτιδας (του Δήμου Μακρakovής) για τις γιορτές του Πάσχα. Σκοπός είναι να ενταχθούν περισσότερα μέλη στην κοινότητα της First και της εκπαιδευτικής ρομποτικής μέσα από μια σειρά εθελοντικών δράσεων. Η Χριστίνα-Μαρία Ζώη θέλοντας η ίδια να μοιραστεί την αγάπη της για την ρομποτική, έχει αναλάβει μια σειρά δράσεων, όπως η συμμετοχή της ως Field Volunteering στο διαγωνισμό FLL στην Αθήνα. Η εθελοντική της δράση θα συνεχιστεί και το καλοκαίρι (συγκεκριμένα τον Αύγουστο), όπου με χαρά θα δώσει τη δυνατότητα στα παιδιά, που κάνουν τις διακοπές τους στο χωριό, να συμμετάσχουν ενεργά σε μια σειρά μαθημάτων εκπαιδευτικής ρομποτικής STEM. Παντεδού λοιπόν τον Αύγουστο για δημιουργικό και εκπαιδευτικό παιχνίδι.

First Tech Challenge Italy

Η ομάδα FTC Viohalco Technologies συμμετείχε φέτος με νέα σύνθεση και νέα μέλη για πρώτη φορά σε διαγωνισμό FTC (First Tech Challenge). Αρχικά συμμετείχαν στο Πρωτάθλημα First Tech Challenge της Ιταλίας, μια διεθνή διοργάνωση που συγκέντρωσε 37 ομάδες από όλο τον κόσμο. Αποκομίζοντας εμπειρία και γνώση από την Ιταλία, κατάφεραν στη συνέχεια να

Think Award 1η θέση

διακριθούν, μέσα από τον πανελλήνιο διαγωνισμό της Ελλάδας, όπου αποσπασαν βραβεία και διακρίσεις:

- 1ο Think Award
- Finalist Alliance Award
- Συμμετοχή στον τελικό του Robot Game
- Πρόκριση για εκπροσώπηση της Ελλάδας στο εξωτερικό

Με τη στήριξη του Μεγάλου Χορηγού VIOHALCO TECHNOLOGIES

Η ομάδα FTC Viohalco Technologies θα συμμετέχει στο **Chicago Robotics Invitational 2026** μαζί με άλλες 37 ομάδες υψηλού επιπέδου, από όλο τον κόσμο.

Η Χριστίνα-Μαρία Ζώη συμμετέχει ενεργά στο φανταστικό κόσμο της εκπαιδευτικής ρομποτικής από το 2021. Αρχικά τον πρώτο χρόνο ασχολήθηκε με το STEM (Science Technology Engineering Math's), αποκομίζοντας τη βασική γνώση και τα απαραίτητα εφόδια για τη συμμετοχή της σε πανελλήνιους και διεθνείς διαγωνισμούς ρομποτικής.

Κατά το χρονικό διάστημα 2022-2023 συμμετείχε για πρώτη φορά στον διαγωνισμό FLL (First Lego League) ως μέλος της ομάδας Moving Minds. Το θέμα του διαγωνισμού ήταν «Πως μέσα από την τέχνη και την τεχνολογία θα διευρύνεις στην κοινότητα ένα Hobby της επιλογής σου». Η ομά-

Το 2ο βραβείο Παγκοσμίως στα Core Values, κατέκτησαν οι Moving Minds στον Διαγωνισμό Asia Pacific Open International

δα της αποφάσισε να επιλέξει ως Hobby το διάβασμα εξωσχολικών βιβλίων και πως αυτό θα γίνει ελκυστικό για τους εφήβους. Έτσι κατασκευάσανε μια συσκευή, η οποία τοποθετώντας ένα βιβλίο σε μία ειδική υποδοχή (την περίληψή του) και με τη βοήθεια του ChatGPT είχε την δυνατότητα να μετατρέπει το κείμενο της περίληψης του βιβλίου σε εικόνες ανάλογα με το περιεχόμενό του. Στα πλαίσια αυτού του διαγωνισμού το Project της ομάδας Moving Minds «Imagine Books» παρουσιάστηκε στον εκδοτικό οίκο Κλειδαρίτσας, ο οποίος συγχαίρει την ομάδα για την ιδέα και έδωσε χρήσιμες συμβουλές για το πως αυτή η συσκευή θα μπορούσε να έχει εμπορικό ενδιαφέρον.

Στον περιφερειακό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η ομάδα Moving Minds κατάφερε να κερδίσει το 1ο βραβείο στην κατηγορία Innovation Project και να προκριθεί στον πανελλήνιο διαγωνισμό, που διεξάγεται κάθε χρόνο στη Θεσσαλονίκη.

Κατά το χρονικό διάστημα 2023-2024 η Χριστίνα-Μαρία Ζώη με την ομάδα της Moving Minds έλαβαν για 2η χρονιά συμμετοχή στο διαγωνισμό FLL, με θέμα «Την εξερεύνηση των ωκεανών». Η ομάδα Moving Minds μελετώντας διάφορα θέματα που αφορούν την εξερεύνηση των ωκεανών, αποφάσισε να δημιουργήσει ένα μεσαίο

κόμβο ενίσχυσης σήματος, ο οποίος θα έδινε λύση στην ασφαλή μεταφορά στοιχείων από το υποβρύχιο που κάνει την καταγραφή των ωκεανών στην επιφάνεια της θάλασσας, όπου βρίσκεται το ερευνητικό σκάφος. Συμβάλλοντας έτσι στην ακριβή μεταφορά δεδομένων που λαμβάνει το σκάφος, με σκοπό την καλύτερη χαρτογράφηση των ωκεανών. Αυτή τη χρονιά η ομάδα της κέρδισε την 3η θέση στο Robot Design στον περιφερειακό διαγωνισμό της Αθήνας εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή τους στον Πανελλήνιο διαγωνισμό της Θεσσαλονίκης.

Στον πανελλήνιο διαγωνισμό κέρδισαν την 3η θέση στα Core Values ενώ εξασφάλισαν και την πρόκρισή τους στον Παγκόσμιο διαγωνισμό Asia Pacific Open International.

Στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας η ομάδα έζησε μια μοναδική εμπειρία γνωρίζοντας ομάδες από όλο τον κόσμο, διαγωνίστηκαν μαζί με άλλες 36 ομάδες και κατάφερε να κερδίσει την 2η θέση στα Core Values.

Το σπουδαιότερο στην συμμετοχή της ομάδας σε έναν παγκόσμιο διαγωνισμό, όπως ο Asia Pacific Open International είναι οι εμπειρίες που αποκομίζουν τα παιδιά. Η συναναστροφή με ομάδες από όλο τον κόσμο τους επιτρέπει να γνωρίζουν άλλες κουλτούρες και πολιτισμούς, διευρύνοντας έτσι τους ορίζοντές τους.

Μεσολόγγι - Κιουτάχεια: Το παράξενο παιχνίδι της μοίρας

Η ανταπόδοση της «επισκέψεως» του Κιουταχή στο Μεσολόγγι

Στην εκατοστή έβδομη επέτειο της Εξόδου του Μεσολογγίου, τη Δευτέρα 10 Απριλίου 1933, η εφημερίδα «Αθηναϊκά Νέα» είχε δημοσιεύσει στο πρωτοσέλιδο της ένα κείμενο του Σπύρου Μελά εμπνευσμένο από τα δραματικά γεγονότα του 1826.

Η ιδιαιτερότητα του κειμένου αυτού έγκειται στο γεγονός ότι δεν περιστρέφεται -ως είθισται- γύρω από έναν πολιορκημένο, Έλληνα ή φιλέλληνα, αλλά γύρω από έναν πολιορκητή, τον Κιουταχή.

Η κακή μοίρα του πορθητή του Μεσολογγίου περιγράφεται από τον Μελά ως εξής:

Θυμώσατε ότι έφθασε τέλος μία ημέρα για την πιο απίθανη ανταπόδοσις επισκέψεως που είχε γίνει ποτέ: Την ανταπόδοσις της επισκέψεως πούκαμε ο Κιουταχής στο Μεσολόγγι. Και θυμάστε ακόμη ότι η τύχη είχε φέρη επί κεφαλής αυτής της ανταπόδόσεως ένα Μεσολογγίτη — το στρατηγό Παπούλα: Αρχιστράτηγος της ελληνικής στρατιάς εμπήκε στην Κιουτάχεια.

Παρακολουθούσα τότε τις επιχειρήσεις, πολεμικός ανταποκριτής. Αφού έκαμα το γύρο της μικρής πολιτείας, με το βαθύτατα ανατολίτικο ύφος· αφού ανέβηκα στους λόφους της κι' απήλαυσα το θέαμα του κάμπου, το πανόραμα των σπιτιών της, με τις στέγες γεμάτες δεκοχτούρες που μοιρολογούσαν, και των μινιάρδων που λόγχιζαν τον ουρανό με τα σιλπνά τους, μωτερά σκουφιά· αφού μπήκα στους τεκέδες της με τους εκστατικούς ντερβισάδες και τα χαμάμια με τον ηδυπαθή πληθυσμό τους· αφού περιπλανήθηκα στα καλντερίμια της, κάτω από τα σαχινίσια και τα καφασωτά της, μπροστά στις μεγάλες πόρτες της με τα βαρεία ρόππρα, στις θαυμάσιες μεγάλες βρύσες της, όλο από πλάκα Κιου-

ταχείας —αληθινής, αυτή τη φορά!— μ' άτεχνες αλλά τόσο πετυχημένες στα χρώματα παραστάσεις· αφού μπήκα στις αυλές της με τα σιντριβάνια, στο τσαρσί (σ.σ. αγορά, παζάρι) της με τους τάπητες και τους νυσταλέους εμπόρους, αφού είδα τ' αρχοντικά της και τις βιοτεχνίες της, τα τζαμιά της και τις γυναίκες της, θυμήθηκα τέλος τον Κιουταχή.

Εσώζετο το σπίτι του, το σπαθί του, κανένας δικός του, μια πλάκα αναμνηστική, ένας τάφος, ένα μνημείο, ένας θρύλος, σημάδι οπωσδήποτε δημοσίας ή ιδιωτικής αναμνήσεως; Ο ξεναγός και δραγομάνος (σ.σ. μεταφραστής, διερμηνέας) μου, ένας υποχρεωτικώτατος χριστιανός, δε μου είχε αναφέρει τίποτα γι' αυτόν. Και μου φαινόταν αρκετά παράξενο. Επί τέλους ο Κιουταχής δεν ήταν κοινός τύπος. Υπήρξεν ένας από τους μεγάλους στρατιώτες της

αυτοκρατορίας, ένα σημαντικό ιστορικό πρόσωπο. Δεν ήταν μόνο από τους πορθητάς του Μεσολογγίου.

Ήταν αυτός πούχε πολιορκήσει την Ακρόπολη των Αθηνών και είχαν αναγκάση τη φρουρά της να την παραδώσει. Ήταν από τους διαπρέψαντας έπειτα στο ρωσοτουρκικό πόλεμο. Είχεν ειρηνεύσει, με το σίδερο και τη φωτιά, την ανυπότακτη Αλβανία. Είχε πολεμήσει επί κεφαλής των τουρκικών στρατευμάτων στη Συρία κατ' αυτού του ιδίου Ιμπραήμ, του συμπολιορκητού κι' αντιπάλου στο Μεσολόγγι. Είχε ατυχήσει εκεί, σ' αγώνα σκληρό και άνισο, είχαν αιχμαλωτισθή στο Ικόνιο. Αποδοθείς στο σουλτάνο δεν έχασε ούτε τη θέσι του, ούτε την εύνοιά του. Επί κεφαλής πάντοτε των τουρκικών στρατευμάτων έκαμε την εκστρατεία κατά του Κουρδιστάν και το υπόταξε.

Στρατιωτική μορφή, συνδεδεμένη με τόσους αγώνες, πώς μπορούσε να μην έχη αφήσει καμμιάν ανάμνησι στην ιδιαίτερη πατρίδα του, μια μικρή πολιτεία λαού που δεν κατάλαβε ποτέ άλλο μεγαλείο από το στρατιωτικό; Επήγα με το δραγομάνο μου στο δημαρχείο. Ευρήκαμε συναγμένους προκρίτους, ιερωμένους, καλαμαράδες (σ.σ. λογίους, ανθρώπους των γραμμάτων), τα πιο σοφά φέσια και τα πιο βαρεία σαρίκια του τόπου. Τους έβαλα την ερώτησι:

— Ξέρετε, μπορείτε να μου πείτε τίποτα περί Μεχμέτ Ρεσίτ πασά; (Είπε τ' όνομα του Κιουταχή.)

Ο ένας κοιτάζε τον άλλον μ' απορία. Κάποιος γέροντας μ' άσπρα γένηια, που τούπεφταν στο στήθος σαν ανοιχτό ριπίδι, μου είπε:

— Τι είναι αυτός;

— Μεγάλος στρατηγός από την πόλι σας, έζησε πριν εκατό χρόνια, κούρσεψε την πατρίδα μας, πάτησε την Ακρόπολη, πολέμησε το Ρώσσο, τους Αρβανιτάδες, τους Αραπάδες, τους Κούρδους. Έκαμε πολλά για την Τουρκία.

— Κι' ήταν, λες, από δω αυτός; Από την Κιουτάχεια, εφέντη μ';

— Ναι.

Κοιτάχτηκαν άλλη μια φορά μ' απορία: — Ούτε ξέρουμε, ούτ' έχουμε ακουστά ποτέ. Μ' αν πρόφερε υπηρεσίες, όπως λες, γι' αυτό και δεν τον ξέρουμε. Θα τον έφαγαν τα ψάρια του Βοσπόρου ύστερα από κανένα σουλτανικό καφέ.

Κι' ο γέρος ίσως δεν είχε άδικο. Ο Κιουταχής, γυρίζοντας νικητής από το Κουρδιστάν, είχε πάη από άξαφνο και κάπως σκοτεινό θάνατο. Αλλά να μη σώζεται ίχνος της μνήμης αυτού του ανθρώπου, μέσα στην ιδιαίτερη πατρίδα του, μετά εκατό χρόνια μόλις; Είνε η μεγαλειότερη εκδίκηση του Μεσολογγιού, που ζη και θα ζη στους αιώνες.

Πηγή: **ίντερνετ**

Τα Χρυσά Έπη του Πυθαγόρα

Τα Χρυσά Έπη αποτελούν μια συλλογή 71 στίχων, στους οποίους περιλαμβάνεται όλη η διδασκαλία του Πυθαγόρα και, γενικότερα, η φιλοσοφία των Πυθαγορείων. Ο θεματικός πυρήνας των στίχων αυτών είναι η προτροπή προς τον άνθρωπο για τήρηση του Μέτρου και του Αγαθού/της Αρετής σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής του, και σε σωματικό και σε πνευματικό επίπεδο, ώστε να επιτύχει έναν ευδαίμονα βίο και τελικά, μετά θάνατον, την δικαίωση/αθανασία της ψυχής. Με λίγα λόγια, για τους Πυθαγόρειους όταν κάποιος κατορθώσει να αποκτήσει τη βαθιά γνώση, η ηθική και η μεταφυσική γίνονται ένα.

Σύμφωνα με τον Ιεροκλή, έναν εκ των Πυθαγορείων Φιλοσόφων, ο χαρακτηρισμός «Χρυσά» δόθηκε για να τονιστεί το γεγονός ότι αυτοί οι 71 στίχοι αποτελούν την πεμπτουσία του Πνεύματος της Σχολής των Πυθαγορείων. Κι αυτό διότι ο χρυσός είναι ένα πεντακάθαρο μέταλλο και ανώτερο σε σύγκριση με τα υπόλοιπα.

Είτα δικαιοσύνην ασκείν έργων τε λόγω τε, μηδ' αλογίστως σαυτόν έχειν περί μηδέν έθιζε, αλλά γνώθι μεν, ως θανείν πέπρωται άπανιν, χρήματα δ' άλλοτε μεν κτάσθαι φιλεί, άλλοτ' ολέσθαι.

Ακόμα, συνήθιζε να ασκείς τη δικαιοσύνη και με έργα και με λόγια, ενώ σε καμιά περίπτωση να μη φέ-

ρσαι αλόγιστα. Αλλά να γνωρίζεις ότι το πεπρωμένο όλων είναι κάποτε να πεθάνουν, τα δε αγαθά άλλοτε αποκτώνται και άλλοτε χάνονται.

Μη δ' ύπνον μαλακοΐσιν επ' όμμασι προσδέξασθαι, πριν των σπερινών έργων τρις έκαστον επελθείν' «πη παρέβην; τι δ' έρεξα; τι μοι δέον ουκ ετελέσθη;» αρξάμενος δ' από πρώτου επέβηθι και μετέπειτα δειλά μεν εκπρήξας επιπλήσσο, χρηστά δε. Ταύτα πόνει, ταύτ' εκμελέτα, τούτων χρη εράν σε.

Ούτε να δέχεσαι τον ύπνο στα μαλακά σου βλέφαρα, πριν εξετάσεις τρεις φορές κάθε ένα από τα έργα εκείνης της ημέρας: «Τι έχω παραβεί; Τι έπραξα; Τι δεν έκανα, το οποίο έπρεπε να κάνω;».

Αρχίζοντας από το πρώτο, να τα εξετάσεις όλα και έπειτα να επιπλήξεις τον εαυτό σου για όσα κακά έπραξες και να ευχαριστηθείς με τα καλά.

Αυτά να επεξεργαστείς, αυτά να μελετήσεις, αυτά πρέπει να αγαπήσεις.

Ου δ' υγιείης της περί σώμ' αμέλειαν έχειν χρη, αλλά ποτού τε μέτρον και σίτου γυμνασίων τε ποιείσθαι' μέτρον δε λέγω τόδ', ο μη σ' ανήσει'.

Ειθίζου δε δάιταν έχειν καθαρείον, άδρυπτον και πεφύλαξο τούτα ποιείν, απόσα φθόνον ίσχει' μη δαπανάν παρά καιρόν οποία κα-

λών αδαήμων μηδ' ανελεύθερος ίσθι' μέτρον δ' επί πάσιν άριστον' πράσσει δε ταύθ', α σε μη θλάψει, λόγισαι δε προ έργου.

Ούτε πρέπει να παραμελείς την υγεία του σώματος, αλλά και να πίνεις, και να τρως, και να γυμνάζεσαι με μέτρο. Λέγοντας «μέτρο», εννοώ εκείνο που δε θα σε κάνει να αισθανθείς άσχημα. Συνήθιζε να έχεις έναν καθαρό και μη έκφυλο τρόπο ζωής και απόφυγε τις πράξεις εκείνες που προκαλούν φθόνο. Μην κάνεις άσκοπες σπατάλες, σαν να είσαι κάποιος που δεν γνωρίζει το καλό, ούτε να είσαι φιλάργυρος. Η τήρηση του μέτρου στα πάντα είναι το άριστον. Να πράττεις εκείνα που δε θα σε βλάψουν και να σκέφτεσαι πριν ενεργήσεις.

Ταύτα μεν ούτως ίσθι, κρατείν δ' ειθίζεω τωνδε' γαστρός μεν πρώτιστα και ύπνου, λαγνείης τε και θυμού' πρήξης δ' αισχρόν ποτε μαζί με άλλους, ούτε μόνος σου. Περισσότερο απ' όλους, δε, να σέβεσαι τον εαυτό σου.

Έτσι, λοιπόν, γνώριζε αυτά, ενώ συνήθιζε να ελέγχεις τα παρακάτω: πρώτα την κοιλιά και τον ύπνο, τη λαγνεία, αλλά και τον θυμό. Ποτέ να μην κάνεις κάτι αισχρόν, ούτε μαζί με άλλους, ούτε μόνος σου. Περισσότερο απ' όλους, δε, να σέβεσαι τον εαυτό σου.

Πηγή: ίντερνετ
Επιμέλεια: Βάσω Ανδρεοπούλου

Η σιωπηλή πανδημία:
Η κατάρρευση της ψυχικής
υγείας των εφήβων

Πίσω από τις κλειστές πόρτες των εφηβικών δωματίων και τον διαρκή βομβαρδισμό εικόνων στις οθόνες των smartphones, εξελίσσεται η μεγαλύτερη, ίσως, υγειονομική και κοινωνική κρίση της εποχής μας

Το 2025, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγκάστηκε να κοιτάξει κατάματα μια πραγματικότητα που για χρόνια έκρυβε κάτω από το χαλί, διοργανώνοντας μια επείγουσα συζήτηση με τον χαρακτηριστικό τίτλο: «Σιωπηλή Κρίση: Η Ψυχική Υγεία της Ευρωπαϊκής Νεολαίας».

Τα δεδομένα που κατατέθηκαν διέλυσαν κάθε ψευδαίσθηση.

Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, το 59% των νέων ηλικίας 16 έως 24 ετών δήλωσε ότι αντιμετώπισε κάποιο σοβαρό συναισθηματικό ή ψυχοκοινωνικό πρόβλημα, όπως εξουθενωτικό άγχος, κλινική κατάθλιψη ή κρίσεις πανικού, μέσα στους προηγούμενους δώδεκα μήνες.

**Η πραγματική, διώσιμη λύση απαιτεί
βαθιά ριζοσπαστική και συλλογική δράση**

Δεν πρόκειται πλέον για μεμονωμένα περιστατικά της κλασικής εφηβικής μελαγχολίας ή για μια παροδική φάση «επαναστατικότητας». Όπως τονίστηκε από τους Ευρωπαίους αξιωματούχους και κορυφαίους επιστήμονες, οι σημερινοί έφηβοι βιώνουν δραματικά χειρότερη ψυχική υγεία από οποιαδήποτε προηγούμενη γενιά έχει ποτέ καταγραφεί στα στατιστικά χρονικά.

Τα δεκαπεντάχρονα κορίτσια, ειδικότερα, παρουσιάζουν την πιο ραγδαία και ανησυχητική επιδείνωση.

Η Ευρώπη αρχίζει να αντιλαμβάνεται –έστω και εξαιρετικά καθυστερημένα– ότι η απουσία ψυχικής ευημερίας και η γενικευμένη απάθεια της νεολαίας δεν είναι απλώς ένα υγειονομικό ζήτημα, αλλά μια βραδυφλεγής βόμβα που υπονομεύει τα ίδια τα θεμέλια της κοινωνικής συνοχής.

Ο ψηφιακός εγκλωδισμός

Ποια είναι όμως τα βαθύτερα, συστημικά αίτια αυτής της πρωτοφανούς κατάρρευσης; Η εύκολη και συχνά επιφανειακή απάντηση των μεγαλύτερων γενεών είναι η «υπερβολική χρήση των κινητών και των social media». Πράγματι, η εμπορευματοποίηση της προσοχής έχει συνέπειες.

Οι αλγόριθμοι που είναι σχεδιασμένοι να προωθούν το ατελείωτο doomscrolling, ο ακραίος διαδικτυακός εκφοβισμός (cyberbullying) και η διαρκής, τοξική σύγκριση με πλήρως κατασκευασμένα και μη ρεαλιστικά πρότυπα ζωής και ομορφιάς παίζουν τεράστιο ρόλο.

Αυτός είναι και ο λόγος που η Ε.Ε. αναγκάστηκε πρόσφατα να φέρει στο τραπέζι αυστηρότερα ρυθμιστικά πλαίσια για τις πλατφόρμες.

Ωστόσο, το πρόβλημα είναι πολύ πιο σύνθετο και βαθιά ριζωμένο στο κοινωνικό μας μοντέλο. Διεθνείς οργανώσεις ψυχικής υγείας, όπως η Mental Health Europe, κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για το βάρος των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων.

Η διαρκής εργασιακή ανασφάλεια των γονιών που μεταφέρεται στο σπίτι, η στεναστική κρίση που στερεί κάθε προοπτική ανεξαρτησίας, η εντεινόμενη φτώχεια και, φυσικά, η παραλυτική αγωνία για το αβέβαιο μέλλον του πλανήτη (πόλεμοι, κλιματική αλλαγή κ.ο.κ.), δημιουργούν ένα τοξικό, ασφυκτικό κοκτέιλ.

Η σημερινή νεολαία καλείται να ονειρευτεί και να ενεληκωθεί σε έναν κόσμο που μοιάζει διαρκώς να καταρρέει, βιώνοντας μια συνεχή και εξαντλητική κατάσταση «πολυκρίσης».

Η ανάγκη για συλλογική δράση

Το τελικό συμπέρασμα που προκύπτει αβίαστα από τον συνδυασμό όλων των σύγχρονων επιδημιολογικών δεδομένων και των κοινωνιολογικών ερευνών είναι ένα: η ραγδαία επιδείνωση της ψυχικής υγείας των εφήβων δεν μπορεί πλέον να αντιμετωπιστεί αποκλειστικά και μόνο με την παροχή ατομικών συνεδρίων πίσω από τις κλειστές πόρτες των ιατρείων, ούτε με την ευκολία της συνταγογράφησης.

Όσο το κυρίαρχο σύστημα προσπαθεί να επιλύσει το πρόβλημα «παθολογικοποιώντας» τις απολύτως φυσιολογικές αντιδράσεις των νέων απέναντι σε έναν σκληρό, άδικο και αβέβαιο κόσμο, τόσο η πανδημία αυτή θα παραμένει σιωπηλή, εξαπλώνοντας την καταστροφή της.

Η πραγματική, βιώσιμη λύση απαιτεί βαθιά ριζοσπαστική και συλλογική δράση. Ξεκινά από την ειλικρινή αντιμετώπιση των τεράστιων κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, την ουσιαστική επένδυση σε ανθεκτικά, ισχυρά και –πάνω απ' όλα– δωρεάν δίκτυα κοινωνικής υποστήριξης.

Προϋποθέτει την εκπαίδευση στην οικειοθελή ψηφιακή αποσύνδεση και τη στροφή στη δημιουργία πραγματικών, ζωντανών κοινότητων.

Οι έφηβοι, συχνά στο περιθώριο, ήδη βρίσκουν τους δικούς τους, «αντάρτικους» τρόπους να στηρίζουν ο ένας τον άλλον, στήνοντας «υπόγεια», άτυπα δίκτυα αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας μακριά από τα βλέμματα. Ήρθε επιτέλους η ώρα να τους ακούσουν οι θεσμοί, προτού το σημείο θραύσης γίνει μη αναστρέψιμο.

Πηγή: ίντερνετ
Επιμέλεια: Βάσω Ανδρεοπούλου

Τα τοπωνύμια της Ελλάδας και η προέλευσή τους

Με τον όρο τοπωνύμια (αγγλ. place-names, γαλλ. Noms de lieu, γερμ. Ortsnamen κ.λπ.) ονομάζονται όλοι οι κατοικημένοι και ακατοίκητοι τόποι: πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά, βουνά, ποτάμια, θάλασσες, λίμνες, ακόμα και συνοικίες πόλεων. Οι ονοματολόγοι χρησιμοποιούν τον πιο εξειδικευμένο όρο οικωνύμια για τα ονόματα κατοικημένων τόπων (πόλεων, κωμοπόλεων, οικισμών), σε αντίθεση με τα ονόματα των απλών τοποθεσιών που ονομάζονται εδαφωνύμια. Τα ονόματα ποταμών, λιμνών κ.λπ. ονομάζονται υδρωνύμια, τα ονόματα βουνών, λόφων κ.λπ. ορειωνύμια, τα ονόματα που προέρχονται από κάποιον άγιο ή ναό λέγονται ναωνύμια κ.λπ.

Πώς όμως παίρνει το όνομά του ένας τόπος, πώς δίνεται ένα τοπωνύμιο;

α) από ένα κατεξοχήν γνώρισμά του (Μαυροβούνι, Ξεριάς, Δερβένι κ.λπ.)

β) από τη γεωργική χρήση του (Αμπελόκηποι, Καρυές κ.λπ.)

γ) από ένα ιστορικό ή μυθολογικό πρόσωπο ή γεγονός (Θεσσαλονίκη, Φίλιπποι, Ελλησποντος κ.λπ.)

δ) από τεχνικά έργα (Γέφυρα, Νταμάρια, Καμίνια κ.λπ.)

ε) από οποιαδήποτε άλλη θέση, γνώρισμα (Βίγλα= παρατηρητήριο σε δεσποζούσα θέση, Κάστρο, Επισκοπή κ.λπ.)

στ) από ονόματα θεών, αγίων και ηρώων (Άγιος Γεώργιος, Ποσειδωνία, Ηράκλεια κ.λπ.)

ζ) από ονόματα φυτών (φυτωνύμια) και ζώων (ζωωνύμια) (Δάφνη, Γαϊδουρονήσι, Μελίσσια κ.λπ.)

θ) από λαϊκές αντιλήψεις και δοξασίες (Δρακοβούνι, Νεράιδα κ.λπ.).

Στα ελληνικά τοπωνύμια αποτυπώθηκε το πέρασμα διάφορων αρχαίων και μεσαιωνικών λαών: Πέρσες, Ρωμαίοι, Γαλάτες, Ούννοι, Γότθοι, Άβαροι, Σλάβοι, Άραβες, Άλβανοί, Τούρκοι κ.ά.

Προελληνικά τοπωνύμια

Τα παλαιότερα τοπωνύμια στον ελλαδικό χώρο είναι τα λεγόμενα προελληνικά.

Έτσι προελληνικά τοπωνύμια θεωρούνται μεταξύ άλλων τα: Κνω(σ)σός, Υμηττός, Λυκαβηττός, Κηφισός, Ιλισός, Φαλάσαρνα, Παρνασσός, Τέλενδος, Κόρινθος, Κάρυστος, Ρίθυμνα, Λάρισα, Δήλος, Σάμη, Θήβαι κ. ά.

Αρχαία ελληνικά τοπωνύμια

Πάρα πολλά αρχαία ελληνικά τοπωνύμια σώζονται ως τις μέρες μας: Αθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Θάσος, Δελφοί, Ολυμπία, Σπάρτη, Πολίχνη, Ναύπακτος κ.λπ.

Νεοελληνικά τοπωνύμια

Ας δούμε τώρα και τα πιο συνηθισμένα επιθήματα των νεοελληνικών τοπωνυμίων.

ούσσα (αρχ. -όεσσα/-ούσσα, π.χ. Ερεικούσσα)

ού (πιθανότατα προέρχεται από την -ούσσα με συντόμηση και προσαρμογή της στα θηλυκά κύρια ονόματα σε - ού, π.χ. Αχινού, Κολοκυνθού, που όπως έχουμε αναφέρει σε παλαιότερο άρθρο μας, προέρχεται από τα κτήματα της οικογένειας Κολοκύνθη στην περιοχή κλπ).

ούντα (αρχ. -οός, π.χ. Ελούντα < ελαία).

ώντας/-ώντα (από σύμφυρση των αρχαίων επιθημάτων οός, -ούντος και -ών, -ώνος, π.χ. Παγώντας, της Σάμου < αρχ. πάγος = λόφος)

ώνας (αρχ. -ών, -ώνος, π.χ. Δαφνώνας < δάφνη)

ωνιά (αρχ. -ωνιά < -ών),

-ιάς, π.χ. Πευκιάς < πεύκο

Σλαβικά τοπωνύμια στην Ελλάδα

Κατά τον Max Vasmer, οι καταλήξεις των σλαβικών τοπωνυμίων στην Ελλάδα, είναι 27. Κυριότερες, είναι οι εξής τέσσερις:

α) – **ίτσα**: προέρχεται από την αρχική σλαβική κατάληξη – ic (-ιτς), π.χ. Πέτροβιτς = ο γιος του

Πέτροβιτς. Στα θηλυκά, η κατάληξη έγινε –ica (=ίτσα), απέκτησε αρχικά υποκοριστική σημασία, αλλά τελικά έγινε τοπωνυμική κατάληξη. Προσοχή όμως! Όλα τα τοπωνύμια σε –ίτσα, δεν είναι σλαβικά! Ιδιαίτερα, πολλά σύνθετα, όπως π.χ. η Παλαιοκαστρίτσα (της Κέρκυρας), είναι ελληνικότερα τοπωνύμια (<παλαιοός+καστρίτσα<κάστρο).

β) –**ίστα**: προέρχεται από το αρχικό σλαβικό επίρρημα –isce το οποίο έμπαινε σ' ένα όνομα για να δηλώσει τον τόπο όπου βρισκόταν ένα πράγμα ή πρόσωπο.

γ) –**οδα**, –**οδο**: προέρχεται από την αρχική σλαβική κατάληξη –ον, -ονα, -ονο, που σήμαινε τον κτήτορα, αυτόν δηλαδή στον οποίο ανήκει κάτι. Σαν τοπωνυμική κατάληξη, σήμαινε τον τόπο που ανήκε σε κάποιον.

δ) –**ανι** (-**jani**) ή –**ane**, που είναι πληθυντικού αριθμού και φανερώνει εθνικά ονόματα ή ενδείξεις κοινωνικών τάξεων. Όσον αφορά την ονομασία **Σέλιανη** του χωριού μας, το όνομα πρωτοεμφανίστηκε στη **Σέλιανη Θεσπρωτίας**. Τη **Σέλλιανη** τη συναντάμε με αυτό το όνομα στα 1361 μ.Χ. στο χρυσόβουλο υπόμνημα του Βασιλιά και Αυτοκράτορα των Ρωμαίων και Σέρβων **Συμεών Παλαιολόγου**. Επίσης η ονομασία **Ενδέχεται να προέρχεται από τους Σελλούς - Ελλούς** απόγονους του Έλλοπος του Πελασγού. Στο Ομηρικό Λεξικό **Ιωάν. Πανταζΐδη**, έκδ. 1878, η προοηρική λέξη **Ελλά** ή **Σελλά** σημαίνει έδρα - κάθισμα, επιβίωση, της οποίας στη σύγχρονη γλώσσα μας είναι η λέξη σέλα, σελώνω, σέλωμα. Και η ρίζα **Σελ-**, όπως μας λέει ο Ηούχιος ο Αλεξανδρείς, προέρχεται από τη λέξη **ήλιος**. Η ρίζα **Σελ-** ή **Ελλ-** είναι κατά τον καθηγητή **Λαζαρίδη** προελληνική (πελασγική) και γενικά σημαίνει τον βόρειο, ψηλότερο, ανώτερο και θείο.

Επιμέλεια κειμένου:
Βάσω Ανδρεοπούλου

